

BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING RAQAMLI KOMPETENSITALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Muydinjonov Ziyodjon Rafiqjon o'g'li
QDPI "Informatika" kafedراسi assisent o'qituvchisi

Annotatsiya. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, unga faoliyatini axborot dunyosida yana ham samaraliroq amalga oshirishiga imkon beruvchi, yangi intellektual faoliyatni rivojlantirishni talab qiladi. Maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish tizimi to'liq ishlashi va samarali bo'lishi uchun ta'minlanishi zarur bo'lgan tashkiliy va pedagogik sharoitlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: raqamli kompetensiya, axborot savodxonligi, o'quv jarayoni mediakompetentlik, elektron muhit, mediatehnologiya, shaxsiy ta'lim trayektoriyasi.

Аннотация. Развитие цифровых компетенций будущих учителей начальной школы требует развития новой интеллектуальной деятельности, позволяющей им более эффективно осуществлять свою деятельность в информационном мире. В статье представлены организационно-педагогические условия, которые необходимо обеспечить для того, чтобы система развития цифровых компетенций будущих учителей начальной школы была полнофункциональной и эффективной.

Ключевые слова: цифровая компетентность, информационная грамотность, образовательный процесс, медиакompetentность, электронная среда, медиатехнологии, траектория образования личности.

Annotation. The development of digital competences of future elementary school teachers requires the development of new intellectual activities that allow them to perform their activities more effectively in the information world. The article presents the organizational and pedagogical conditions that must be provided for the system of developing the digital competences of future elementary school teachers to be fully functional and effective.

Key words: digital competence, information literacy, educational process, media competence, electronic environment, media technology, personal education trajectory.

Kirish: Zamonaviy ta'lim tizimi tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda va raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonida tobora muhim o'rin egallamoqda. Shunday ekan, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning zamonaviy ta'lim muhitlariga moslashishini ta'minlash uchun zarurdir.

Raqamli kompetensiya - bu zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli ishlash va hayot kechirish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar to'plami. Bu shunchaki kompyuterdan foydalanishni bilishdan ko'ra ancha kengroq ma'noga ega. Raqamli kompetensiya, odamlarga raqamli texnologiyalarni tushunish, ularni samarali va mas'uliyatli ravishda qo'llash, shuningdek, raqamli dunyoning o'ziga xos xususiyatlarini anglash imkonini beradi.

Raqamli kompetensiya quyidagi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi:

1. Kompyuter Savodxonligi:

- * Kompyuter tizimlarini tushunish va ular bilan ishlash.
- * Dasturlarni o'rnatish, ishlatish va sozlash.
- * Ma'lumotlarni kiritish, tahrirlash va saqlash.
- * Internetga kirish va undan foydalanish.

2. Axborot Savodxonligi:

- * Turli xil manbalardan axborotni topish, baholash va tanlash.
- * Axborotni filtrlash, tahlil qilish va sintez qilish.
- * Axborotni turli xil formatlarda taqdim etish.
- * Axborotni mas'uliyatli va etik jihatdan qo'llash.

3. Aloqa va Hamkorlik Ko'nikmalari:

- * Onlayn muhitda samarali muloqot qilish.
- * Turli xil platformalar va vositalar orqali aloqa o'rnatish.
- * Guruhda ishlash va hamkorlik qilish.
- * Onlayn hamjamiyatlarga qo'shilish va ular bilan ishlash.

4. Raqamli Xavfsizlik va Axborot Madaniyati:

- * Raqamli xavfsizlik choralarini tushunish va qo'llash.
- * Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish.
- * Onlayn xavfsizlik tahdidlaridan himoyalanih.
- * Axborotni etik jihatdan qo'llash.

5. Raqamli Ijodkorlik va Innovatsiya:

- * Raqamli vositalar yordamida yangi g'oyalar yaratish.
- * Ijodiy loyihalarni amalga oshirish.
- * Raqamli texnologiyalarni innovatsion tarzda qo'llash.

6. Raqamli Ta'lim va O'rganish:

- * Onlayn o'quv resurslaridan foydalanish.
- * O'z-o'zini o'rganish imkoniyatlaridan foydalanish.
- * Raqamli o'quv platformalarida ishlash.

Raqamli kompetensiya, shaxslarni zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli ishlashga, hayot kechirishga va o'zlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu, ularga yangi imkoniyatlarni ochib beradi, ularning ishga joylashish imkoniyatlarini oshiradi va ularning hayot sifatini yaxshilaydi.

Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchilarining raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish bo'yicha metodik tavsiyalar beriladi.

Metodik Tavsiyalar:

1. Raqamli kompetensiyalarni aniqlash:

* O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini aniqlash uchun testlar, so'rovnomalar va kuzatuvlar o'tkazish.

* O'qituvchilarning raqamli vositalar bilan ishlash tajribasi, kompyuter savodxonligi, internetdan foydalanish ko'nikmalari, ta'lim resurslaridan foydalanish qobiliyatlari va boshqa ko'rsatkichlarni baholash.

2. O'quv rejasini ishlab chiqish:

* O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish uchun aniq o'quv rejasini ishlab chiqish.

* Rejaga raqamli vositalarni tanlash, o'quv materiallarini tayyorlash, darslarni rejalashtirish, baholash mezonlarini belgilash va boshqa muhim jihatlarni kiritish.

3. Amaliy mashg'ulotlar:

* O'qituvchilarga raqamli vositalar bilan amaliy mashg'ulotlar o'tkazish.

* Turli xil dasturlar, platformalar va vositalar bilan tanishtirish, ularni qo'llashni o'rgatish.

* O'qituvchilarga o'z darslarida raqamli vositalarni qanday qo'llash mumkinligi haqida amaliy ko'rsatmalar berish.

4. O'zaro hamkorlik:

* O'qituvchilar o'rtasida raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish bo'yicha tajriba almashish va o'zaro hamkorlikni rag'batlantirish.

* O'qituvchilarga raqamli vositalarni qo'llash bo'yicha maslahat berish, ularning muammolarini hal qilishda yordam berish.

5. Doimiy baholash:

* O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini doimiy ravishda baholash.

* O'qituvchilarning raqamli vositalarni qo'llash qobiliyatlarini kuzatish, ularning rivojlanishini baholash.

* Baholash natijalariga asoslanib, o'quv rejasini takomillashtirish va o'qituvchilarga qo'shimcha yordam berish.

Xulosa: Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning zamonaviy ta'lim muhitlariga moslashishini ta'minlash va o'quvchilarning bilimlarini oshirishga yordam beradi. Ushbu maqolada berilgan metodik tavsiyalar o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kayumova N.A. Suropov B.M. Ta'lim jarayonida pedagogik va axborot texnologiyalarini integratsiyalash ta'limni axborotlashtirish va yangi sifat bosqichiga ko'tarishdir. "Amir Temur obod etgan yurt" Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to'plami II-jild. 20-21 may. Qashqadaryo. Kitob. -2016. 158-160-b. 306
2. Abdullaeva B.S., Yaxyaev S.J.. Elektron ta'lim muhitida ta'lim jarayonini tashkil qilishning normativ-huquqiy asoslari // Respublika ilmiy-uslubiy konferensiya. – Toshkent, 2022, – B.301-302.
3. Djuraev R.X., Taylakov N.I. Sozdanie elektronnykh uchebnikov: teoriya i praktika. - T: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2007. - 192 s.
4. Aliev I.T. Pedagogning kasbiy kompetentligi // Uzluksiz ta'lim tizimida o'qituvchilarni kasbiy-pedagogik kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari: Resp. ilmiy-amaliy anjumani materiallari. — Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2013. — 55 b.
5. Yulbarsova X.A. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchi-larning kommunikativ kompetentligini shakllantirish texnologiyasi: ped. bo'y. fal. dok. (Phd) diss... –T., 2018. – B.78.
6. Qodirov X.Sh. Kasb ta'limi o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini shakllantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash metodikasini takomillashtirish: ped. bo'y. fal. dok. (Phd) diss... – T., 2019. – B.72.
7. Quysinov O.A. Kompetentli yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik ijodkorligini rivojlantirish texnologiyalari: Dis. doktorlik(DSc)... avtoreferati– Toshkent: TDPU, 2019. – 38 b.
8. Hakimova, Y. T. (2023). MASOFIY TA'LIM JARAYONIDA BULUT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH "INFORMATIKA METODIKASI" FANINI O'QITISH METODIKASI. *Ochiq kirish ombori*, 9(6), 238-240.

9. Xakimova, Y. T. (2023). MASOFAVIY TA'LIM JARAYONIDA INFOGRAFIKADAN FOYDALANISH VA UNING AFZAL TOMONLARI. *Conferencea*, 116-119.
10. Xakimova, Y. T. (2022). OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MASOFAVIY TA'LIMNI JORIY QILISH BOSQICHLAR. *Евразийский журнал академических исследований*, 2(6), 1139-1142.
11. Xakimova, Y. T., Djurayev, I. I., & Mamadjonova, S. V. (2021). INFORMATICS AND INFORMATION IN PRESCHOOL INSTITUTIONS METHODOLOGICAL SYSTEM OF INTRODUCTION OF SCIENCE "TECHNOLOGY". *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(3), 105-110.
12. Xakimova, Y. T. (2021). Pedagogical opportunities of distance education's didactic support in higher education institutions. *American Journal of research*, 10, 1-4.
13. Xakimova Teacher, Y. T. (2021). STAGES OF IMPLEMENTATION OF DISTANCE LEARNING IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Central Asian Journal of Education*, 6(1), 1-7.
14. HAKIMOVA, Y. (2023). IT-INDUSTRIYA SOHASIGA RAQOBATBARDOSH KADRLAR TAYYORLASHA XORIJ TAJRIBASI. *Scienceweb academic papers collection*.
15. HAKIMOVA, Y. (2023). RAQAMLI OLAMDA MASOFAVIY TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH. *Scienceweb academic papers collection*.
16. Ismailovich, T. R., Melikuziyevich, S. I., & Abdulaziz o'g'li, Z. S. (2023). BLENDER SOFTWARE AND ITS PLACE IN THE VIRTUAL ENVIRONMENT. *湖南大学学报 (自然科学版)*, 50(12).